

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ МУЗИЧНИХ СТИЛІВ І ЖАНРІВ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Освітня програма «Культурологія»
Спеціальність 034 «Культурологія»
Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
Кваліфікація – Доктор філософії з культурології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від “4” січня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія і теорія музичних стилів і жанрів
Викладач (і)	Романюк Леся Богданівна
Контактний телефон викладача	095 803 30 86
E-mail викладача	lesia.romaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/вечірній/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 20.00, ауд. 403

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музичне мистецтво як соціально-історичний та культурний феномен людської цивілізації. Сучасні умови розвитку суспільства висувають високі вимоги до підготовки всебічно розвиненого, універсального музиканта-виконавця.

Курс «Історія і теорія музичних стилів і жанрів» є органічною складовою підготовки аспірантів музично-мистецьких спеціальностей. Як важлива частина культурологічної освіти – «Історія і теорія музичних стилів і жанрів» – сприяє розвитку художньо-історичного мислення, широкого теоретико-гуманітарного підходу до предмету вивчення, розуміння художньої специфіки мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі та тісно пов'язана з іншими учбовими дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу музичної культури та її складових («Історія світової та української музики», «Історичне та теоретичне музикознавство», «Теорія музики», «Гармонія», «Поліфонія», «Історія світової та української культури», «Культура ХХ століття», «Культура регіонів», «Основи естетики», «Історія новоевропейської культури», «Історія мистецтв», «Історія літератури», «Історія філософії» тощо). Історія виникнення і розвитку музичних стилів та жанрів органічно вкорінена в історію світової музичної культури та традиції, що склалися на ґрунті національно-художнього мислення. Складність і протиріччя суспільних умов у різні історичні періоди обумовили шляхи розвитку музичних національних шкіл, а відтак, музичних стилів і жанрів.

Курс «Історія і теорія музичних стилів і жанрів» розподіляється на розгляд історичних шляхів розвитку жанрів і стилів у західноєвропейській, східноєвропейській та українській музичній культурі та включає їх теоретичне осмислення. Вибір музичних творів, що включені до програми, зумовлений їх історичним значенням, яскравістю художньо-образного змісту та яскравих жанрово-стильових властивостей. Виходячи з цього, дисципліна має розглядатися в аспекті формування та історичного функціонування художніх напрямів та стилів: ренесансний гуманізм, бароко, класицизм, романтизм тощо. Саме за цими принципами будується програма курсу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Історія і теорія музичних стилів і жанрів» є формування цілісного уявлення про музичні стилі та жанри в історії європейської музичної культури від Ренесансу до сучасності для вільного застосування цих уявлень у теоретичному і практичному аспектах наукової, творчої, педагогічної та виконавської діяльності.

Основними цілями курсу є:

- формування знань про закономірності розвитку музичної культури, систематизованих

на історико-стильовій основі;

- вивчення стильових особливостей композиторської творчості різних історичних епох;

- опанування навиками кваліфікованого аналізу характерних засобів і прийомів викладу, властивих тому чи іншому стилю;

- вивчення найважливіших теоретичних концепцій жанру як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників;

- удосконалення навичок аналізу розгортання композиційної структури в музичних стилях та жанрах;

- виявлення органічного взаємозв'язку структури з іншими сторонами музичної композиції;

- засвоєння необхідних термінів і понять.

—

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, ціннісно-світоглядно усвідомлювати їх, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності культуролога-дослідника, культуролога-практика.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері музичного мистецтва на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті

Фахові компетентності:

СК01: здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у культурології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках в різних галузях гуманітарних наук;

СК02: здатність застосовувати новітні культурологічні концепції щодо пояснення сучасних культурних явищ і процесів;

СК03: здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, наукометричні бази даних та інші електронні ресурси,

Спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності;

СК04: здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, знати та розуміти діяльність профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи інституту та університету);

СК05: здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в культурології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації;

СК06: здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності;

СК07: здатність до побудови тлумачно-інтерпретативних схем культурологічного наративу з використанням існуючих та власних теоретичних моделей в культурологічному дискурсі, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /

			вибірковий
3	034 Культурологія	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	пр. заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до курсу «Історія і теорія музичних стилів та жанрів».	2	1	6
Тема 2. Методи характеристики стилів.	2	1	6
Тема 3. Теорія музичного жанру.	2	1	6
Тема 4. Типологія музичних жанрів.	2	1	6
Тема 5. Стель художній і музичний.	2	1	6
Тема 6. Гомофонія.	2	1	6
Тема 7. Стель Бароко в музиці та інших видах мистецтва.	2	1	6
Тема 8. Класицизм. Епоха Просвітництва.	2	1	6
Тема 9. Романтизм як художній стиль, напрям і метод.	2	1	6
Тема 10. Художні напрями в музиці 20 ст.	2	1	6
ЗАГ.:	20 год.	10 год.	60 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної	90-100 балів (А «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні
--	--

дисципліни	<p>відповіді на запитання на екзамені, опрацював рекомендовану літературу.</p> <p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує аспірант, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує аспірант, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на екзамені, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує аспірант, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на екзамені, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує аспірант, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує аспірант, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на екзамені, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Діагностика знань аспірантів здійснюється за допомогою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усних опитувань на практичних заняттях; 2) письмових контрольних робіт; 3) письмового виконання індивідуального завдання (творчі роботи, реферати). <p>Розподіл балів, які отримують аспіранти</p> <p>Змістовий модуль 1 – 15 балів; Змістовий модуль 2 – 10 балів. Контрольна робота – 10 балів, індивідуальне завдання – 15 балів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Залік – 50 балів. Загальна сума – 100 балів
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержану результат множиться на коефіцієнт 10. За семестр студент набирає до 100 балів.</p> <p>Якщо студент жодного разу не семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.</p> <p>У результаті проведення семінарських занять студенти повинні</p> <p><i>Знати:</i> теоретичний матеріал за темою семінарського заняття і лаконічну відповідь на кожне його питання;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - джерельну базу за темою семінарського заняття і цією проблемою в цілому; - теоретичний матеріал для використання в подальшій педагогічній практиці. <p><i>Вміти:</i> лаконічно висвітлювати суть кожного питання семінару;</p> <ul style="list-style-type: none"> - пов'язувати розповідь про мистецтво з процесами, які відбувалися в культурі загалом, що сприятиме глибшому вивченню суті проблеми; - вивести філософські та художні узагальнення з кожного питання семінару; - використати набуті знання, вміння і навички на інших заняттях, у педагогічній практиці і подальшій творчій діяльності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки поточної успішності за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.
Підсумковий контроль	<i>З дисципліни «Історія і теорія музичних стилів і жанрів» передбачена така форма звітності, як залік. Для допуску до заліку аспірант повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 51 балу.</i>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні письмових завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

Академічна доброчесність: Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

<http://surl.li/dzugk> метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування

Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція)

<http://surl.li/dhrfg>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

<http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету»

Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Відвідування занять: Студент повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лекції, практичні) за розкладом. Пропущені семінарські заняття з поважної причини студент повинен в обов'язковому порядку відпрацювати, тобто самостійно вивчити тему, здати її викладачеві в призначений час (останній строк – за три дні до початку екзаменаційної сесії), за кожне пропущене заняття студент отримує по 2 додаткових завдання, що відповідають темі.

Неформальна освіта: регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи:

Платформа Coursera for Campus;

сучасний студентський простір Paragraph (на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника);

Erasmus+UA

8. Рекомендована література

Базова:

1. Белявіна Н. Д. Методологія та методика викладання фахових мистецьких дисциплін : підручник. Київ : НАКККіМ, 2019. 280 с.
2. Коханик І. М. Музичний твір: взаємодія стабільного і мобільного в аспекті стилю // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Музичний твір: проблема розуміння. Київ, 2002. Вип. 20. С. 44-51.
3. Лігус О. М. Теоретичні аспекти співвідношення музичного стилю і жанру. *Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство*. 2017. Вип. 35. С. 129–137.
4. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 320 с. : іл.
5. Уланова С. І. Музичне просвітництво XIX ст. : Австрія і Німеччина : монографія. Київ : ДАКККіМ, 2002. 252 с.
6. Щербініна О. М. Пізнання музичного стилю: теорія, методика, практика : електронний навчальний посібник [Електронний ресурс] Ніжин : НДУ імені М. Гоголя, 2014. 256 с.
7. Шип В. С. Музична форма від звуку до стилю : навч. посіб. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.

Додаткова:

1. Вежневцев І. Л. Наративна складова жанру «музичний портрет» в творчості Ф. Пуленка. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* : зб. наук. пр. Вип. 6. Харків : ХДАДіМ, 2017. С. 112–118
- Юцевич Ю. Музика: словник-довідник. Тернопіль, 2003. 404 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв URL: <http://library.nakkkim.edu.ua>
2. Електронна бібліотека – підручники URL: <http://www.info-library.com.ua>
3. Культура і Креативність [сайт]. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/page/about>

4. Міністерство культури та інформаційної політики України [сайт]. URL: <https://mkp.gov.ua/>
5. Музичний словник. Музичні терміни (slovar-muzika) URL: <http://bibliograph.com.ua>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [сайт]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Любов Кияновська про музикознавство сучасне і майбутнє <http://mus.art.co.ua/liubov-kyianovs-ka-pro-muzykoznavstvo-suchasne-imaybutnie>
8. Любов Кияновська «Який сьогодні стиль на дворі?» http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64
9. Музичний стиль <https://ua-referat.com>
10. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю http://artedu.in.ua/Methodychnе_zabezpechennia/Shyp-Muzychna-forma-vidzvuku-do-styliu.php

Викладач кандидат мистецтвознавства, доцент Романюк Л. Б.